GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 72. Dumineca 31 Martie (12 Aprilie) 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei.“

Cu I Aprilie st. v. 1885 se începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **9 francĭ**
„ șése „ **18** „
„ unŭ anŭ **36** „
în aurŭ séu în hârtiă cu adausulŭ agiului.

Rugămu pe domnii abonențĭ, ca sĕ binevoiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Brașovŭ, 30 Martie (11 Aprilie) 1885.

Ungurii din Clușiu se pregătescŭ pentru o mare petrecaniă. Cu pene lungĭ în pălăriă și cu totŭ feliulŭ de stégurĭ și steguleţe tricolore, ei vorŭ întêmpiná pe emisarii lorŭ din tóte părțile Transilvaniei, carĭ se raliéză mâne în vechiulŭ Claudiopolis.

Ce sĕrbătóre serbéză Ungurii din Clușiu?

Este óre vre-o isbândă a păcii și a progresului séu vre-o isbândă a stăruințelorŭ de libertate și de independență, ce-ĭ face a se întruni în modŭ atâtŭ de sĕrbătorescŭ?

Nicĭ una, nicĭ alta.

Dacă întrunirea de mâne s'arŭ face în numele păcii și alŭ progresului, atunci toțĭ fiĭ țĕrei, fără deosebire de naționalitate, arŭ trebui sĕ o salute cu simpatiă și cu urărĭ fierbințĭ de bunŭ succesŭ.

Dar cei ce se adună mâne în Clușiu nu potŭ fi apostolii păcii, când trei părțĭ din locuitorii țĕrei privescŭ cu neîncredere și cu îngrijire la pașii lorŭ.

In întrunirea dela 12 Aprile nu póte fi vorbă nicĭ de libertate, căcĭ de ar fi așa, stégulŭ „culturei maghiare“, ce voiescŭ Clușienii a-lŭ desfășură, nu ar respinge, ci ar atrage la sine simpatiele tuturorŭ fiilorŭ țĕrii. De câte-orĭ o națiune a arboratŭ drapelulŭ libertății, ea a pututŭ fi sigură de simpatiele ómenilorŭ de bine din sînulŭ tuturorŭ popórelorŭ. Cu câtŭ mai multŭ nu ar trebuí sĕ ne bucurămŭ noi vĕḍêndŭ că concetățenii noștri stăruiescŭ în adevĕrŭ pe cărarea libertății?

Cine dintre Românĭ nu ar dorí sĕ trăiască în pace cu conlocuitorii maghiarĭ și sĕ se bucure împreună cu dênșii de binefacerile progresului și ale libertății?

Dar ceea ce voescŭ Clușenii nu este nicĭ pacea, nicĭ progresulŭ, nicĭ libertatea, ci este deslănțuirea luptei de rassă, este regresulŭ și recăderea în starea primitivă a barbarismului, este sugrumarea libertății unorŭ conlocuitorĭ lealĭ și drepțĭ, carĭ își iubescŭ și ei limba și naționalitatea cu aceeașĭ ardóre ca și Maghiarii.

In alŭ cui nume se adună așadĕr emisarii maghiarismului în Clușiu?

In numele despotismului de rassă.

Este tristŭ și durerosŭ când o țĕră ajunge a fi guvernată de unŭ regimŭ despoticŭ, când este lipsită de scutulŭ legei și alŭ libertății, și supusă numai și numai liberului arbitriu alŭ celorŭ ce au puterea în mână; dar este cumplită nenorocirea acelei țĕrĭ, unde locuindŭ diferite popóre despotismulŭ se esercită de cătră una din ele asupra celorlalte.

Cupa suferințelorŭ, ce au trebuitŭ sĕ le îndure Transilvania în cursulŭ veacurilorŭ din urmă, încă nu este plină. Ungurii din Clușiu vorŭ sĕ-o împle pregătindŭ rĕsboiulŭ socialŭ în potriva limbei și a naționalității nemaghiarilorŭ.

Orbițĭ de patimă și de pofta de a domni ei nu vĕdŭ peirea ce însișĭ și-o prepară, amenințândŭ libertatea conlocuitorilorŭ lorŭ românĭ și sașĭ.

Orĭ dóră nu este o amenințare a libertății nóstre dacă ni se spune, că campania, ce este în ajunŭ d'a se organisá în Clușiu, are de scopŭ de a „câștigá mai întâiu pe cetățenii nemaghiarĭ de a doua mână pentru statulŭ ungarŭ“ și ai contopi apoi în națiunea maghiară? Nu este o amenințare dacă societatea maghiară se organiséză sub auspiciile puterii de statŭ, la a căreia disposițiune voiesce a se pune pentru a o sprijini în opera maghiarisărei?

Amenințe-ne însĕ câtŭ vorŭ voi prin nebunescile lorŭ pornirĭ, despre unŭ lucru îi asigurămŭ pe cei ce se vorŭ aduná mâne în Clușiu sub stégulŭ despotismului de rassă: *nu ne tememŭ.*

Ne dóre inima de frumósa nóstră țĕră, fața cu care amŭ doveditŭ mai multŭ ca orĭ și cine, că scimŭ sĕ suferimŭ și sĕ murimŭ; plângemŭ sórtea crudă, care ne condamnă la lupte nesfĕrșite pentru esistența nóstră națională atuncĭ, când amŭ trebui și noi sĕ ne bucurămŭ de binefacerea unui progresŭ liniștitŭ; suntemŭ adêncŭ mâhnițĭ de cele ce le întêmpinămŭ din partea conlocuitorilorŭ noștri maghiari, dér *nu ne tememŭ.*

Cei ce se temŭ, perḍêndu-șĭ chiar capulŭ de frică, nu suntŭ Românii, ci suntŭ Maghiarii ardelenĭ. Intrunirea clușiană de mâne este o dovadă despre acésta, ba mai multŭ, ea este unŭ viu documentŭ despre impotența și despre sĕrăcia de spiritŭ a contrarilorŭ némului nostru.

Unde a rĕmasŭ pretinsa forță superióră morală asimilătóre a națiunei maghiare, dacă luptacii maghiarismului alérgă acum la nisce mijlóce atâtŭ de nedemne, apelândŭ la buzunarele „patrioțilorŭ privilegiațĭ“, ca cu sumele adunate sĕ cumpere sufletele celorŭ slabĭ de ângerŭ din sînulŭ națiunilorŭ nemaghiare și dacă pentru așĭ asigura supremația constitue reuniunĭ agresive sub scutulŭ puterei, dela care pretindŭ ca sĕ suprime libertatea nóstră și sĕ ne denege noue Nemaghiarilorŭ ceea ce le acordă lorŭ cu amêndouĕ mânile?

Nu așa se câștigă simpatiele, nu așa se propagă cultura. O cultură, care se folosesce de mijlóce despotice încétă de a fi cultură și devine o crudă barbariă. A voi se te redicĭ și se te îngrașĭ nedreptățindŭ pe de-aprópele teu și luândŭ-i bucătura din gură, însémnă a nu avé forța morală d'a trăi pe piciórele tale proprii. Dacă ar mai vieţui aḍĭ Stefanŭ Szechenyi ar plânge nu de mila Românilorŭ, ci de durere pentru grópa ce și-o sapă conaționalii sĕi cu însășĭ mâna lorŭ.

Cu capulŭ ridicatŭ, tarĭ în consciința forței nóstre morale și a dreptății causei nóstre, noi Românii ardelenĭ privimŭ la încercările disperate ale micilorŭ despoțĭ din Clușiu ca la o furtună trecĕtóre, care întunecă cerulŭ patriei nóstre, pentru ca sórele libertății sĕ'i pótă rĕsări mai apoi cu atâtŭ mai strălucitorŭ.

Activitatea reuniunii de maghiarisare din Clușiu va avé si unŭ bine pentru acéstă țĕră, căcĭ va rupe pentru totdéuna cătușile indiferentismului, în care amŭ zăcutŭ timpulŭ celŭ mai multŭ până acuma, și în fața ligei din Clușiu dușmane naționalității nóstre, se va constitui liga puternică și neînvincibilă a dreptății.

Conflictulŭ ruso-afganŭ.

„Standard« a primitŭ o telegramă în care i-se comunică, că la rîulŭ Murghab s'ar fi datŭ o luptă, în care arŭ fi fostŭ 500 de morțĭ. Telegrama însă e fórte neclară, deórece aceea localitate e totŭ așa de puținŭ cunoscută în Afganistanŭ, ca și cine a învinsŭ și când a fostŭ lupta.

Nu totŭ așa anunță »Curierulŭ guvernului« din Petersburg. După acéstă fóiă, Komarov raportéză, că elŭ în urma acțiunilorŭ dușmane provocătóre din partea Afganilorŭ, a fostŭ silitŭ sĕ atace la 18 Martie n. posițiunile întărite ale acestora de pe amêndoi țĕrmii rîului Kușk. Trupele afgane, în numĕrŭ de 4000 de ómenĭ cu 8 tunurĭ, au fostŭ bătute și împrăștiate perḍêndŭ vr'o 500 de morțĭ, tótă artileria, 2 stégurĭ și întréga tabĕră cu trenulŭ și provițiunile. Rușii au avutŭ 1 oficerŭ mortŭ și 3 rănițĭ, 10 ómenĭ morțĭ și 29 rănițĭ.

După luptă, Komarov se retrase peste rîulŭ Kușk în posițiunile sale de mai nainte. Câțiva oficerĭ englesĭ au asistatŭ la luptă ca martorĭ ocularĭ. Afganii au apucatŭ fuga, dar o escortă rusă trimésă de Komarov n'a putută sĕ ajungă cavaleria afgană.

România și Austro-Ungaria.

Sub acestŭ titlu aduce ḍiarulŭ germano-jidanŭ „W. Allg. Zeitung“ unŭ articulŭ importantŭ din mai multe puncte de vedere, care articulŭ, după cum spune redacțiunea numitului ḍiarŭ, n'a eșitŭ din condeiulŭ corespondentului sĕu ordinarŭ din Bucuresci, ci din alŭ altuia. Noi îlŭ punemŭ înaintea ochilorŭ cetitorilnrŭ noștri în traducerea următóre:

Cea mai ardentă cestiune a ḍilei este aicĭ denunțarea convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria. Fiecare deputatŭ face câtŭ póte, ca cu unŭ patosŭ patrioticŭ sĕ dea năvală asupra împĕrăției vecine, sĕ o facă responsabilă de întrégă calamitate financiară. Inchiderea granițelorŭ din partea Ungariei pentru vitele din România a adusŭ țera în mai mare iritațiune. De altfelŭ tótă animositatea se îndréptă cu multŭ mai puținŭ în contra Austriei ca în contra Ungariei, care trece pentru toțĭ Românii (cu puține escepțiunĭ), fără deosebire de vederile politice, de presumptivulŭ și tiranulŭ apăsătorŭ alŭ consângenilorŭ lorŭ din Transilvania și preste totŭ de inamiculŭ secularŭ. Fiecare ḍi aduce scirĭ sensaționale și partea cea mai mare colorite tendențiosŭ despre cele mai crude mĕsurĭ din partea Maghiarilorŭ asupra Românilorŭ, despre confiscațiunĭ, arestărĭ, disolvărĭ de adunărĭ, și totdéuna presa înalță strigăte de indignațiune în contra acestei barbare procedurĭ. Astfelŭ a fostŭ tractată aicĭ cu câteva lunĭ mai înainte disolvarea societății academice din Clușiu »Iulia« ca unŭ evenimentŭ de cea mai mare importanță. Cu ocasiunea cestiunii dunărene îmĭ ḍise unŭ bărbatŭ de statŭ românŭ: »Décă Ungaria voiesce a acordá Românilorŭ sĕi, impilațilorŭ noștri frațĭ, libertate în scólă, libertatea limbei și în biserică*) spre ocrotirea naționalității lorŭ în sensŭ lealŭ, atuncĭ eu îțĭ stau bunŭ, că națiunea română ca unŭ omŭ va face

*) Dér despre admiterea limbei române în viața publică, celŭ puținŭ în cadrulŭ legii naționalitățilorŭ, n'a amintit'o acelŭ bărbatŭ de statŭ românŭ? — Nouĕ nu ne vine sĕ credemŭ, mai vêrtosŭ că scriitorulŭ articulului de față, deși traiesce în România, este unŭ mare maghiaronŭ. Red.

Austro-Ungariei tóte concesiunile posibile în cestiunea Dunării.“ Aicea dară zace adevĕrata causă a animosităţii celei atâtŭ de marĭ în contra Austro-Ungariei. Numaı acestei împrejurărĭ are Austro-Ungaria sĕ mulţăméscă mesagiulŭ de tronŭ ţinutŭ înainte cu vr’o câţĭ-va anĭ în tonulŭ celŭ mai aspru asupra sa, totŭ aceleaşĭ împrejurărĭ toastulŭ senatorului Petru Grădiştĕnu, ţinutŭ în presenţa regelui la Iaşĭ cu ocasiunea desvĕlirii monumentului lui Stefanŭ celŭ Mare, despre cele două mărgăritare, va sĕ dică Transilvania şi Bucovina, carĭ până acuma lipsescŭ corónei române.

Motivele economiei naţionale suntŭ relevate şi puse în frunte numai pentru formă, pe când de faptŭ ele stau în linia a doua. Românului nu-i este adecă nicĭ unŭ câmpŭ mai streinŭ şi mai necunoscutŭ ca celŭ economicŭ naţionalŭ. Marea politică esternă, cele mai înverşunate lupte de partide înăuntru, carĭ lupte în cele din urmă vorŭ fi potolite printr’unŭ portofoliu ministerialŭ, ăsta este adevĕratulŭ sĕu elementŭ, în care elŭ (Românulŭ) se află mai bine. Comerciului se dedică, în proporţiune cu numĕrulŭ lorŭ faţă cu streinii, fórte puţinĭ Românĭ. Afară de ţĕranŭ, care trăesce încă totŭ în relaţiunile acelea rele în privinţa spirituală, morală şi materială, toţĭ facŭ politică şi astfelŭ mai fiecare e amploiatŭ séu advocatŭ. In nicĭ unŭ statŭ nu este aparatulŭ amploiaţilorŭ aşa de mare în raportŭ cu numĕrulŭ locuitorilorŭ şi aşa de complicatŭ, ca în România. Când Brătianu a rĕsturnatŭ ministerulŭ conservatorŭ Lascarŭ Catargiu şi a luatŭ în mânile sale frênele guvernului, a avutŭ mai înainte de tóte în vedere, ca sĕ se asigureze în ţéră de unŭ mare numĕrŭ de aderenţĭ, respective de alegĕtorĭ. — „Cadourĭ micĭ ţinŭ amiciţia,« cugetà elŭ şi creà unŭ numĕrŭ enormŭ de posturĭ de amploiaţĭ, cari posturĭ le ocupà cu amicĭ séu cu ómenĭ, pe cari şi-i făcù amicĭ în chipulŭ acesta. Monopolulŭ tutunului, care era în mânile unei societăţĭ streine, a fostŭ luatŭ în regia propriă, marea liniă de căi ferate a lui Strussberg a fostŭ de asemenea luată în regia statului, mai multe alte drumurĭ de ferŭ s’au construitŭ din nou, s’au întemeiatŭ banca-naţională, creditulŭ fonciarŭ, bance pentru economia rurală (bance agricole) etc., scurtŭ s’a creatŭ unŭ numĕru fórte mare de funcţiunĭ fórte bine dotate şi au fostŭ cu dibăciă ocupate şi astfelŭ a formatŭ o partidă solidă, o colectivitate de interese. După cum steteau lucrurile mulţămirea acésta a atâtora a causatŭ unŭ numĕrŭ tocma aşa de mare de nemulţămiţĭ, carĭ nu se liniştescŭ parte fiind-că au fostŭ trecuţĭ cu vederea, parte apoi protestéză din patriotismŭ că punga statului se esploatéză în modulŭ acesta în scopulŭ partidelorŭ. La acestea se mai adaoseră cestiunea Dunării, convenţiunea comercială cu Austro-Ungaria precum şi închiderea graniţelorŭ din partea acestei puteri şi o désă plóiă de loviturĭ din partea oposiţiunii se vĕrsă asupra ministerului Brătianu. Oposiţiunea se întărì prin Dumitru Brătianŭ, fratele ministrului-preşedinte, prin Cogălniceanu, celŭ mai însemnatŭ capŭ în România, prin partida lui Vernescu, care se alătură la conservatorĭ sub Lascarŭ Catargiu şi generalulŭ Florescu, şi în chipulŭ acesta posiţiunea lui Brătianu devenì una nu din cele mai plăcute. Elŭ se teme într’adevĕrŭ de o spargere a partidei sale, şi pentru aceea trebue sĕ reconstruéscă ministerulŭ de mai multe-orĭ, pentru ca sĕ delătureze pe unii ministri, cari de asemenea au mâncatŭ multŭ timpŭ la masa statului şi sĕ-i înlocuéscă prin alţii flămânḑĭ. Planulŭ sĕu de a se întări atrăgĕndŭ pe conservatorii tinerĭ sub conducerea lui Carpŭ şi Maiorescu a trebuitŭ sĕ-lŭ părăséscă din causa protestului partidei sale, care se temea de talentulŭ şi de influinţa bărbaţilorŭ, cari erau a se acvira din nou, şi în faţa disciplinei atâtŭ de lacse a ómenilorŭ sĕi de multŭ s’ar fi retrasŭ cu totulŭ dela guvernŭ, décă partisanii sĕi, în momentulŭ când elŭ făcea seriosŭ cu demisiunea sa, nu i-arŭ fi promisŭ totdéuna că-lŭ vorŭ asculta frumosŭ, fiindu-le gróză de viitorulŭ şi de funcţiunile bine dotate. O clădire ţinută în astfelŭ de modŭ artificiosŭ, slabă ca o casă de cărţĭ de jocŭ, nu póte resista cu putere tuturorŭ furtunelorŭ, şi astfelŭ uşorŭ se póte întêmpla, ca într’o bună diminéţă sĕ fimŭ surprinşĭ de scirea telegrafică: »Ministerulŭ Brătianu nu mai este!«

In Austria se află ómenii în mare eróre, décă se temŭ aşa de tare de acéstă eventualitate şi de ajungerea la guvernŭ a conservatorilorŭ. Mai ’nainte de tóte fie observatŭ, că numirea ambelorŭ partide contrare prin cuvintele »liberalŭ“ şi »conservatorŭ« este mai multŭ tradiţională şi fără substratŭ. Conservatorii cu Lascarŭ Catargiu în frunte nu suntŭ nimica alta decâtŭ reacţionarĭ precum sunt ei cu predilecţiune numiţĭ de partida domnitóre, şi totŭ astfelŭ nu suntŭ ei aceia, carĭ — după cum póte că se crede în streinătate — se închină la cultulŭ antiaustriacŭ.

Astăḑĭ, când în România prin intervenţiunea principelui Bismarck s’a inauguratŭ o politică amicală Austriei, se agitéză din partea oposiţiunii numai şi numai din motive de tactică parlamentară în contra Austriei, care e făcută responsabilă pentru tóte calamităţile financiare ale României. In fie-care ḑi s’audŭ în parlamentŭ nouĕ interpelaţiunĭ, când în cestiunea Dunării, când în afacerea convenţiunii comerciale, când în cestiunea închiderii graniţelorŭ de către Ungaria. Éră décă aruncămŭ o privire preste timpulŭ puterii conservatorilorŭ, vomŭ afla că tocmai aceleaşĭ manevre se întrebuinţau atuncia de partida de astăḑĭ dela guvernŭ, care atuncĭ era în oposiţiune. Când s’a închiăiatŭ convenţiunea comercială cu Austro-Ungaria, ce acuma e denunţată, Roşii au fostŭ aceia, carĭ sub conducerea lui Brătianu au suflatŭ alarmă în tótă ţara, Roşii ale cărorŭ organe rĕspândiau articulĭ fulminanţĭ, că România este vêndută şi trădată Austriei prin acestŭ tractatŭ şi că ţéra se află în faţa unei catastrofe, décă nu se va emancipa cu totulŭ de Austria! Totŭ cântecŭlŭ de astăḑĭ, totŭ acelaşĭ tecstŭ şi totŭ aceeaşĭ melodiă, numai câtŭ cântăreţii şi cântaţii şi-au schimbatŭ rolurile. Austria rĕmâne şi aci în posiţiunea pocăitorului! Décă ar cădé astăḑĭ ministerulŭ Brătianu şi ar fi înlocuitŭ printr’unulŭ conservatorŭ, noi amŭ avé numai o schimbare de scene, bunii noştri amicĭ de astăḑĭ nu ne vorŭ mai cunósce mâne. Ca inimicii de astăḑĭ sĕ devină amicii sĕi de mâne, la acésta trebue sĕ se gândéscă mai ântêiu Austria, şi pentru aceea ea comite o mare eróre tactică, décă primesce de banĭ bunĭ tóte vorbele cele dulcĭ, tóte asigurările amıcale ale guvernului actualŭ, éră pe oposiţiunea o privesce de unŭ inimicŭ declaratŭ. Prudenţa politică pretinde dela Austria, ca sĕ stea în atingere şi cu oposiţiunea — ceeace însă până acuma n’a făcutŭ — firesce între marginile curtoasiei faţă cu guvernulŭ actualŭ. Altfelŭ lesne i s’ar putea înfêmpla, ca, căḑêndŭ Brătianu şi fiindŭ înlocuitŭ prin Catargiu, sĕ şéḑă între două scaune josŭ şi sĕ vaḑă pe Rusia, care în totŭ casulŭ rĕmâne rivala Austriei în peninsula balcanică, intrândŭ cu bucuriă în moştenirea eĭ. Pună-şĭ la inimă acésta ómenii din Austria!

SCIRILE DILEI.

In Sibiiu funcţionarii Ungurĭ ai statului au ţinutŭ o adunare, în scopŭ de a înfiinţá o filială a rouniunii de maghiarisare din Cluşiu.

»Kol. Köz.« dă scirea, că în Braşovŭ se va face cale de tramvaiu din piaţă până la gară.

—0—

In Panciova a fostŭ omorîtŭ unŭ grădinarŭ de către mai mulţĭ Ciangăi, carĭ s’au şi arestatŭ. Aceştia suntŭ Ciangăi repatriaţĭ!

—0—

La 1 Maiu va începe recensĕmêntulŭ în Bosnia şi Erţegovina pe basa stării de aḑĭ a poporaţiunii.

—0—

Regele Oscarŭ alŭ Svediei, cu ocasiunea şederii sale în Bucurescĭ, a împărţitŭ mai multe decoraţiunĭ.

—0—

Pe la sfârşitulŭ sĕptĕmânei viitóre principele Bulgariei va sosí în Bucurescĭ, unde va fi câteva ḑile óspele regelui şi reginei.

—0—

Mercurĭ în sĕptĕmâna patimilorŭ, s’au arestatŭ în Madridŭ cincĭ indiviḑĭ, carĭ plănuiseră p’a doua ḑi Joi unŭ atentatŭ cu dinamită asupra familiei regale.

—0—

In Moscva la 8 Aprilie n. unŭ gróznicŭ focŭ a distrusŭ edificiulŭ Chodkievicz, perindŭ în flacărĭ 19 persóne, între carĭ şi o modistă, ce locuia în acéstă casă, împreună cu cele 13 lucrătóre ale ei.

—0—

Se asigură, că noulŭ ministerŭ francesŭ a propusŭ şi recomandatŭ preşedintelui republicei graţiarea mai multorŭ condamnaţĭ politicĭ, între carĭ şi a Luisei Michel şi prinţului Krapotkin.

—0—

Căpitanulŭ englesŭ Wilson a promisŭ unŭ premiu de 50 funţĭ sterlingĭ celui ce’i va preda viu séu mortŭ pe excomunardulŭ Olivier Pain, care se află în suita Mahdiului.

Procesulŭ din Deva

IV.

Vorbirea d-lui Dr. Avramŭ Tincu.

Fraţilorŭ Românĭ!

Cu aceste cuvinte se adresau predecesorii noştri către poporŭ la anulŭ 1848, când se luptau pentru recâştigarea drepturilorŭ omenescĭ şi politice.

Domnulŭ antevorbitorŭ în pledarea sa a adusŭ înainte destule motive, arătândŭ pericolulŭ ce ne ameninţă cu cuvinte atâtŭ de chiare şi într’unŭ modŭ atâtŭ de convingătorŭ, încâtŭ d-vóstră simţindŭ cele ce vi s’au spusŭ şi cele ce cuprinde propunerea, o aţĭ primitŭ fără a afla de lipsă a mai aşteptá ca sĕ auḑiţĭ încă şi alte motive dela alţĭ vorbitorĭ. Şi eu am primitŭ acea propunere. Protestămŭ dér în faţa lumei civilisate contra acestui proiectŭ de lege, pentru că este îndreptatŭ în contra nóstră, şi intenţionéză despoierea naţiunei române chiar şi de acelŭ dreptŭ naturalŭ, care este neapĕratŭ de lipsă pentru esistenţa ei.

Eu când m’am ridicatŭ ca sĕ vorbescŭ, nu am avutŭ, nicĭ amŭ intenţiune a mai motiva propunerea domnului antevorbitorŭ, ci dorinţa mea este a face numai unŭ adausŭ la acéstă propunere. Pentru aceea vĕ rogŭ a mĕ asculta şi pe mine, ca sĕ ’mĭ motivezŭ acéstă propunere de adausŭ; şi ca sĕ potŭ face acésta, aflu de lipsă a arĕta pe scurtŭ cele întêmplate şi cum au decursŭ lucrurile de la anulŭ 1848 până acuma, când se intenţionéză a aduce la valóre de lege acestŭ proiectŭ fórte asupritorŭ pentru noi.

Nu voescŭ a vĕ mai aduce aminte cele ce s’au întêmplatŭ în acelŭ fatalŭ anŭ, dară sunt silit vĕḑêndŭ cele ce se întêmplă şi cum decurgŭ lucrurile aḑĭ, a ḑice că Ungurii de la anulŭ 4848 încóce n’au învĕţatŭ nimicŭ, pentru că în dietă nu s’a aflatŭ nicĭ măcarŭ unulŭ dintre Maghiarĭ, care sĕ fi ḑisŭ unŭ cuvêntŭ pentru noi, de şi urmările întêmplărilorŭ de atuncĭ suntŭ destulŭ de instructive.

FOILETONŬ.

Martirii Crucii din ambele Dacii.

(Urmare).

Mamele şi soţiile nóstre cele bune ne conducŭ pe calea fericirii şi a gloriei, éră cele rele ne împingŭ pe calea peirii. Esemplele cele bune facŭ pe ómenii cei marĭ! Numai educaţia ne dă mame bune, soţii oneste şi cetăţenĭ bravĭ. Educaţia mamei sale cei virtuóse influinţă atâtŭ de multŭ asupra martirului Sava, făcêndŭ din elŭ ceea ce vĕḑurăţĭ. Aşa dară mamele suntŭ chemate a forma omulŭ, revărsândŭ în sufletulŭ castŭ alŭ copilului sentimente de independenţă şi de virtute. Mama formà inima marelui Constantinŭ şi a altorŭ bărbaţĭ celebri.

Fericite mamele cele pĕtrunse de sacra lorŭ misiune! Ele producŭ geniurĭ estraordinare folositóre patriei şi omenirii.

Sfântulŭ Irineu (245—275 d. Chr.)

Pe timpulŭ împĕratului Aurelianŭ se afla în Mitropolia din Sirmiu, întemeiată de Sf. Andronicŭ discipululŭ S-tului Pavelŭ, unŭ Mitropolitŭ cu numele Irineu, bărbatŭ dotatŭ cu marĭ talente şi cu mare învĕţătură. Acestŭ sfântŭ Archereu propagà creştinismulŭ prin tótă Misia şi prin tótă Panonia, elŭ creştinà mulţĭ cetăţenĭ de ai Sirmiului, între carĭ se numĕră şi doi fii ai prefectului Probŭ. Acestŭ Mitropolitŭ pe lângă alte calităţĭ mai poseda şi o frumseţă rară, era însuratŭ şi avea doi copilaşĭ. Este sciutŭ că până a nu usurpá călugării catedrele pontificale, cei mai mulţĭ dintre Mitropoliţii şi Episcopii credincioşilorŭ erau însuraţĭ, precum Spiridonŭ alŭ Trimitundei, alţii pentru meritele şi purtarea lorŭ cea bună fură luaţĭ chiar dintre mirenĭ. Prefectulŭ Probŭ avea mare nĕcazŭ pe Sf. Irineu, decând iniţiase pe fii sĕi în religiunea creştină. Când decretà Aurelianŭ sĕ se persecuteze creştinii, prefectulŭ Probŭ, folosindu-se de ocasiune, puse mâna pe Sf. Irineu, tocmai când propaga cuvêntulŭ lui Dumnedeu poporului sĕu şi îlŭ aruncà în închisóre, éră pe fii sĕi Domiţianŭ şi Adrianŭ desmoştenindu-i, îi alungà din braţele sale paterne. Domiţianŭ fiulŭ celŭ mai mare se lipì pe lângă Mitropolia Sardiciei şi îmbrăţişà cariera apostolică, făcêndu-se chiarŭ patriarcŭ în Constantinopole, éră Adrianŭ îşĭ alese cariera armelorŭ şi mai pe urmă primì şi elŭ laura martirilorŭ Crucii. După aceea prefectulŭ scóse pe Sfântulŭ la judecată şi după ce vĕḑù că tóte încercările suntŭ deşerte îlŭ supuse la cele mai cumplite muncĭ. Sfântulŭ prin răbdarea sa ruşinà pe tiranulŭ persecutorŭ. Intr’una din ḑilele cand era supusŭ la o bătaiă crudă faţă cu părinţii sĕi, faţă cu soţia şi copilaşii sĕi, toţĭ compătimindŭ cu martirulŭ, părinţii biruiţĭ de amorulŭ paternŭ şi fii de durerea tatălui îlŭ rugară cu toţii, ca sĕ se prefacă în faţa tiranului, că-i face voia, ca cu modulŭ acesta sĕ-şĭ pótă scăpa ce-lŭ puţinŭ viéţa. Sfântulŭ le rĕspunse cu o mărinimiă demnă de unŭ adevĕratŭ martirŭ: »Acésta e sórtea ce aşteptă pe orice profetŭ séu apostolŭ alŭ verităţii şi celŭ ce seórtă în contra principiilorŭ creştine acela nu e demnŭ de numele de creştinŭ.« Unŭ anŭ de ḑile a suferttŭ în închisóre muncĭ cumplite şi mai pe urmă, l’au condamnatŭ la mórte prin următórea sentinţă: „Pe Irineu, care nu s’a supusŭ ordinelorŭ imperiale, îlŭ condamnămŭ la mórte cu sabia, éră cadavrulŭ sĕu se va arunca în rîulŭ Sava.« Carneficele luà pe St. Irineu şi îlŭ duse pe podulŭ Artemidei în vederea tuturorŭ cetăţenilorŭ din Sirmiu; martirulŭ îmbrăcându-se cu vestmêntulŭ preoţescŭ se rugà în chipulŭ următorŭ: »Dómne Isuse Christóse, celŭ ce te ai sacrificatŭ pentru mântuirea lumii, ascultă rugăciunea servului tĕu, care pentru învĕţătura ta cea sfântă a fostŭ scosŭ din biserica cea sinodică a Panoniei şi a suferitŭ cu plăcere cele mai grele torturĭ pentru veritatea evangelică; primesce sufletulŭ meu, care se rógă bunătăţii tale, ca pe poporulŭ Sirmiului şi pe tóte popórĕle împresurate de atâtea ispite sĕ le păzescĭ de toţĭ inimicii vĕḑuţĭ şi nevĕḑuţĭ, întăresce’i, Dómne, în sfânta credinţă, că a ta este gloria în seculĭ.«

După acésta îndată capulŭ sfântului fu răteḑatŭ de paloşulŭ carneficelui. (Va urma).

După evenimentele triste din anulŭ 1848 — urmă absolutismulŭ, o situaţiune tristă, unŭ sistemŭ greu pentru aceste ţērĭ, sub care amŭ suferitŭ cu toţii, vinovaţĭ şi nevinovaţĭ. dar pe lângă tóte acestea cutezŭ a dice că cu multŭ mai suportabilŭ a fostŭ ca celŭ de adĭ, care se numesce constituţionalŭ; pentru că chiar în acelŭ sistemŭ guvernatŭ de străinĭ nu ne au atacatŭ celŭ puţinŭ limba şi nicĭ pe departe n'au voitŭ a ne pune pedecĭ în propăşire la cultură, ba încă putemŭ dice, că amŭ fostŭ în acésta privinţă respectaţĭ şi ajutaţĭ, mai multŭ ca sub acéstă constituţiune ungurescă, despre care în tótă diua şi cu tótă ocasiunea se dice că este liberală.

După evenimentele din 1848 a urmatŭ ca actŭ de mare însemnătate patenta din 1854, fără ca Românii sĕ fi avutŭ cea mai mică influinţă asupra întrebării urbariale; care patentă cu deosebire în privinţa folosinţei pădurilorŭ şi a locurilorŭ de păşune a tăiatŭ adêncŭ în drepturile de avere ale foştilorŭ iobagĭ.

A urmatŭ diploma din 20 Octomvre 1860 şi patenta din 26 Februariu 1861, prin care s'au delăturatŭ legile de mai înainte şi s'a fostŭ pusŭ de basa guvernării acestorŭ ţērĭ principiulŭ egalei îndreptăţirĭ a tuturorŭ naţionalităţilorŭ; pe acésta basă s'a convocatŭ la anulŭ 1863/4 dieta în Sibiiu pe basa unei ordinaţiunĭ electorale, care deşi nu a corĕspunsŭ întru tóte referinţelorŭ de avere, totuşĭ a fostŭ adoptată din partea Românilorŭ avêndŭ ei dorinţa a întră odată în folosinţa drepturilorŭ constituţionalĭ, dela carĭ au fostŭ eschişĭ mai înainte cu sute de anĭ, care dietă condusă de idea egalei îndreptăţirĭ a adusŭ legĭ, pe carĭ Maiestatea sa împĕratulŭ le-a şi sancţionatŭ; şi totuşĭ fără de a mai reflectá ci-neva la acésta, s'a conchiematŭ o altă dietă la anulŭ 1865 în Cluşiu pe basa unei legĭ feudale din anulŭ 1791, care avea a deslegá numai o singură afacere, adecă revisuirea uniunei Transilvaniei cu Ungaria, care uniune amĕsuratŭ rescriptului împĕrătescŭ din 1863 nu a avutŭ nicĭ odată valóre de lege.

In acésta dietă revisiunea propusă nu s'a făcutŭ, ci s'a declaratŭ de nou uniunea; ér Românii au protestatŭ contra acestei procedărĭ. După aceea printr'unŭ rescriptŭ reg. din 1867 s'a dechiaratŭ, că uniunea are valóre legală, deşi legea respectivă nu s'a sancţionatŭ, şi în contra ei s'au datŭ atâtea proteste.

In urma acestora s'a denumitŭ la anulŭ 1867 ministerulŭ unguresců. Sub acestŭ ministerŭ s'a adusŭ în dieta din Pesta şi o lege pentru naţionalităţĭ art. XLIV din anulŭ 1868. Şi ce conţine acestŭ articulŭ de lege, doră drepturile ce ne au datŭ aceasta lege? Prin acestŭ art. de lege nu nĭ s'a datŭ nicĭ unŭ dreptŭ, ci ni s'au mai restrînsŭ încă acelea, carĭ le amŭ câştigatŭ şi eluptatŭ. Ce dreptur̆ voescŭ Ungurii sĕ ne dea, dovedesce de ajunsŭ pe lângă alte multe şi proiectulŭ de lege pentru scóle, în contra căruia amŭ protestatŭ şi noi astădĭ. Ei voescŭ a ne lua şi aceea ce nu este a lorŭ, adecă scólele nóstre, care deşi noi contribuimŭ în mare parte la visteria statului n'au căpĕtatŭ şi nu capĕtă nicĭ unŭ ajutorŭ, ci suntemŭ avisatĭ a-le ţiné din sudórea nóstră.

Cine este óre îndreptăţitŭ a ne luá aceea ce nu ne-a datŭ? Noi pretindemŭ, că precum noi nu ne întindemŭ la aceea ce nu este alŭ nostru, aşa nicĭ altulŭ sĕ nu cuteze a ne atacá ce este alŭ nostru. Noi ce e alŭ altuia nu luămŭ, dar ce e alŭ nostru încă nu vomŭ lăsá niciodată. Urmările şi dacă nu vorŭ fi acele ce se aştéptă din acestŭ proiectŭ de lege, dar de sigurŭ vorŭ fi că noi vomŭ rĕmâné îndĕrĕptŭ în propăşirea în cultură; vomŭ fi împedecaţĭ a vedé lumina. In articululŭ de lege despre naţionalităţĭ se dice apriatŭ, că regimulŭ sĕ satisfacă dreptelorŭ pretensiunĭ ale d.feritelorŭ naţionalităţĭ conlocuitóre în acéstă ţéră; cu ocasiunea denumirei amploiaţilorŭ de justiţiă şi a altorŭ oficianţĭ, dar mai vêrtosŭ la denumirea comiţilorŭ supremĭ sĕ caute a satisface, a îndestuli tóte naţionalităţile; a denumí amploiaţĭ superiorĭ, precum preşedinţĭ la tribunale, Comiţĭ supremĭ din acea naţionalitate, care formézā maioritatea în unŭ ţinutŭ. Mai departe se dice, că ne putemŭ folosi de limba nóstră în vorbă şi scrisóre la judecătorii, la oficiele administrative, şi la tóte oficiele de statŭ!

Acumŭ vĕ întrebŭ Domnilorŭ, câţĭ funcţionarĭ avemŭ noi la judecătorii, câţĭ la administraţiune? Corĕspunde óre numĕrulŭ acelora populaţiunei române de 3 milióne? Şi câţĭ comiţĭ supremĭ românĭ sunt adĭ? Rĕspunsŭ că nicĭ unulŭ! La care oficiu de statŭ ne putemŭ noi folosi de limba nóstră? La nicĭ unŭ oficiu; ba ce e mai multŭ se iau protocóle (procese-verbale) la judecătorii şi la oficiele administrative într'o limbă, pe care ómenii nu o pricepŭ, din care causă prea adeseorĭ se nascŭ din astfelŭ de abnormitate pagube marĭ, pentru aceea pentru că regimulŭ denumesce numai funcţionarĭ de naţionalitate maghiară, punêndŭ mai multŭ fondŭ pe limba ungurescă decâtŭ pe aceea ca funcţionarulŭ sĕ cunóscă limba poporului.

Când v'am enumĕratŭ acestea fraţilorŭ, nu am voitŭ altceva, decâtŭ sĕ vĕ dovedescŭ, că articululŭ despre îndreptăţirea naţionalităţilorŭ, deşi este sancţionatŭ de Majestatea Sa, totuşĭ nu se observă; şi óre ce însemnézā acésta, că regimulŭ nu respectézā nu ţine legile sancţionate? Cum mai putemŭ avé noi încredere într'unŭ regimŭ, care aplică asupra nóstră numai greutăţile impuse prin legĭ, dar nu şi ceea ce este în favórea nóstră?

In urma eschiderii din oficii suntemŭ eschişĭ şi din representanţa ţērii şi a municipiilorŭ. Legea electorală într' atâta e de meşteşugită şi nefavoritóre pentru noi, încâtŭ după împărţirea nedréptă a cercurilorŭ electorale 3000 de Ungurĭ alegŭ unŭ deputatŭ, pe când Românii 40—50 mii de suflete de abia potŭ alege unŭ deputatŭ.

Tóte astea ne dau destulă dovadă, că regimulŭ nu este sincerŭ faţă cu naţiunea nóstră, ba putemŭ dice, că ne asupresce, din care causă încrederea nóstră scade din di în di.

Aşa, deşi la aparinţă legile se vĕdŭ drepte şi liberale, în faptă însĕ nouĕ ni se întêmplă cele mai marĭ nedreptăţĭ.

Aceste şi multe alte avêndŭ în vedere, naţiunea română în conferinţa sa dela anulŭ 1881 a decisŭ a observa o atitudine pasivă faţă cu dieta din Pesta. Urmarea a fostŭ că s'au ridicatŭ tóte foile maghiare în contra nóstră îngrămădindu-ne cu incriminărĭ şi calumnii pe carĭ diaristica nóstră română pe câtŭ este ea de modestă a sciutŭ cu demnitate şi energiă a-le respinge şi totodată a nutritŭ simţulŭ de dreptate şi libertate în inimile nepătate ale fiilorŭ naţiunei române — pentru aceea credŭ, că voiu întêmpina numai plăcerea D-vóstră când vĕ rogŭ sĕ primiţĭ şi adausulŭ meu la propunerea domnului antevorbitorŭ, pe care rogŭ pe unulŭ dintre domnii notarĭ a-lŭ ceti.

Cumululŭ în „era vechiă“ şi în „era nouă“

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Bucurescĭ, 18 Marte.

In tómna anului trecutŭ, când cu deschiderea corpurilorŭ legiuitóre, conducĕtorii statului română au proclamatŭ dela înălţimea băncii ministeriale, că prin revisiunea constituţiunii dela 1866 societatea română a intratŭ într'o »nouă eră« şi că aleşii naţiunii acum datorĭ suntŭ a se pune pe lucru pentru sĕvĕrşirea organisării interne, de multŭ timpŭ dorită şi mai de multŭ timpŭ aşteptată. Sesiunea parlamentară însă s'a închisŭ şi legiuitorii din »era nouă« s'au despărţitŭ lăsândŭ neatinse mai tóte întocmirile legiuitorilorŭ din «era vechiă.«

Rĕulŭ celŭ mai mare moştenitŭ dela »era vechiă« este, fără îndoială, cumululŭ funcţiunilorŭ publice. Acestŭ rĕu sĕmĕnă ca ou cu ou cu filoxera, care róde rădăcina viţii, pe când cumululŭ stórce fără milă mĕduva ţērii şi distruge mersulŭ regulatŭ alŭ serviciilorŭ publice.

Plângerile în contra cumulului nu suntŭ numai de erĭ séu de alaltaerĭ. Ele şi-au ridicatŭ glasulŭ lorŭ încă la alcătuirea Constituţiunii din 1866, în care s'a întrodusŭ unŭ articulŭ ce impunea »părinţilorŭ patriei« a legifera fără întârdiere o lege specială pentru stêrpirea cumului.

D'atuncĭ şi până astădĭ s'au strecuratŭ aprópe 20 de anĭ, fără ca partidele ce s'au părênditŭ la putere sĕ lecuiască acéstă rană, care trecêndŭ din tată în fiu, a devenitŭ atâtŭ de veninósă, încâtŭ o clasă de ómenĭ, avêndŭ mai multŭ norocŭ decâtŭ minte, formézā astădĭ în statulŭ democraticŭ românŭ o castă aristocrată de funcţionarĭ (Dienstadel).

Membrii acestei caste, în mânile căreia stau încleştate tóte ramurile vieţii publice, precum: instrucţiune, justiţiă, finance, lucrărĭ publice, administraţiune şi chiar şi întreprinderĭ particulare, avêndŭ pretutindenea câte o funcţiune scumpŭ plătită, a primitŭ numirea de colectiviştĭ şi colectivitate, séu Cumulŭ şi Cumulardĭ.

E fórte multŭ greşită afirmaţiunea unora, că colectiviştii séu cumulardii s'arŭ compune numai din partisanii guvernului. Intre ei se găsescŭ ómenĭ, carĭ au servitŭ tóte guvernele şi-au făcutŭ pe rêndŭ parte din tóte partidele şi de aceea distinsulŭ bărbatŭ de statŭ d. Cogălniceanu pré nimeritŭ a botezatŭ acéstă clasă cu numele de »zestre guvernamentale.«

Aceştĭ funcţionarĭ deveniţĭ aristocraţĭ, prin multele retribuţiunĭ ce le storcŭ din bugetŭ, ocupă în acelaşĭ timpŭ mai multe funcţiunĭ publice în diferite ramure, trăiescŭ boeresce fără a muncí mai multŭ de 3—4 óre pe di; căcĭ alergă tótă diua într'o trăsură elegantă dintr'o cancelariă într'alta, pentru a iscălí hârtiile redactate de subalternĭ, carĭ asemenea nu prea posedŭ multe cunoscinţe şi în multe casurĭ nu au pregătirile cerute pentru funcţiunea ce ocupă.

Nu voimŭ sĕ atingemŭ susceptibilitatea nimĕnui. dér décă voimŭ sĕ grăimŭ adevĕrulŭ, ţinuţĭ suntemŭ sĕ înfăţişămŭ starea de lucrurĭ astfelŭ după cum ea ni se presintă în realitate înaintea ochilorŭ.

Suntŭ persóne, care au câte 3—8 funcţiunĭ, dintre care celŭ mai micŭ salarŭ e de câte 400 lei pe lună şi retribuţiunea totală lunară se urcă dela 1000 până la 6000—8000 lei, pe când altele póte şi mai capabile şi mai instruite, posedândŭ cunoscinţe teoretice şi practice într'una séu într'altă ramură, nu potŭ sĕ obţie o funcţiune nicĭ măcarŭ cu 150 lei pe lună.

Cei mai mulţĭ dintre colectiviştĭ séu cumulardĭ facŭ în acelaşĭ timpŭ prelegerĭ ca profesorĭ la câte 2—3 catedre de diferite specialităţĭ, esercită profesiunea de inginerŭ, pledézā la tribunale ca advocaţĭ ai statului şi totdeodată facŭ şi pe advocatulŭ particularŭ, e deputatŭ, primarŭ séu membru într'unŭ consiliu de administraţiune la órecare banca, institutŭ de creditŭ séu societate de asigurare şi mai pe susŭ de tóte, totŭ în acelŭ timpŭ e şi directorŭ séu redactorŭ la vre-unŭ diarŭ politicŭ, în care susţine séu combate guvernulŭ şi află în culorile cele mai pesimiste miseria socială, findcă toţĭ arŭ alergá numai la funcţiunĭ şi nimenea n'ar vrea sĕ muncéscă.

Aceştĭ individĭ, de regulă suntŭ autodidacţĭ, enciclopediştĭ universalĭ, vorbăreţĭ în tóte şi de tóte în genere, dér nicĭ odată nu stau de vorbă asupra unei cestiunĭ în speciă. Scusa lorŭ în totdéuna este, »că fiindŭ fórte multŭ ocupaţĭ« n'au timpŭ sĕ discute şi cu atâtŭ mai puţinŭ sĕ citéscă şi sĕ cugete seriosŭ.

D'asemenea profesorĭ, onóre esceptiunilorŭ, se cresce apoi tênĕrulŭ scolarŭ, care nu vede cu lunile pe dascălulŭ lui şi care la rêndulŭ sĕu nu face nicĭ elŭ altfelŭ decât dascălulŭ, de la care în locŭ de învĕţătură primesce unŭ biletŭ de recomandaţiune spre a putea pune mâna pe o slujbă publică, fără de a posede pregătirea cuvenită. Unŭ biletŭ de recomandaţiune a avutŭ întotd'auna, şi în »era vechiă« ca şi în »era nouă«, mai multă valóre decâtŭ orĭ-ce esamenŭ teoreticŭ şi practicŭ de Statŭ.

Partidele politice în oposiţiune fiecare au combătutŭ acestŭ rĕŭ, dér venindŭ la putere n'au făcutŭ decâtŭ sĕ'lŭ perpetueze supt cuvêntŭ că »n'avemŭ ómenĭ.»

Neapăratŭ, pentru a putea avea ómenĭ, trebue sĕ-ĭ crescĭ şi celorŭ crescuţĭ sĕ le laşĭ posibilitatea de a'şi manifesta sciinţa, onestitatea şi hărnicia pe terenulŭ practicŭ, punêndŭ pe fiecare la loculŭ lui în conformitate cu studiile ce a făcutŭ.

A afirma astădĭ, că în România »n'avemŭ ómenĭ« apţĭ pentru diferite funcţiunĭ, nu mai póte nimenĭ fără risculŭ de a da în mrêja străinilorŭ. De 30 de anĭ încóce s'a întorsŭ din străinătate o grămadă de tinerĭ bine pregătiţĭ şi totŭ atâţia iesŭ pe fie-care anŭ şi din facultăţile din ţéră; prin urmare »avemŭ ómenĭ,« dar n'avemŭ »unŭ omŭ« care sĕ scie şi sĕ voiéscă sĕ organiseze şi sĕ întrebuinţeze aceste puterĭ tinere în serviciulŭ statului română.

Dovadă că »avemŭ ómenĭ« suntŭ aplausele aprópe unanime, între care s'a votatŭ mai dĕunădĭ în camera deputaţilorŭ proiectulŭ de lege privitorŭ la »stêrpirea cumului«, venitŭ din iniţiativa unorŭ deputaţĭ animaţĭ de dorinţa de a îndrepta rĕulŭ, şi care proiectŭ, din nenorocire, astădĭ s'află modificatŭ şi nevotatŭ în archiva Senatului.

ULTIME SCIRI.

Conflietulŭ anglo-rusŭ.

„Times“ publică din Gulran următórea telegramă dela 3 Aprilie: Ruşii au atacatŭ la 30 Martie, sub pretextŭ ca anteposturile afgane 'şi-arŭ fi schimbatŭ posiţiunea lorŭ, pe Afganĭ în Pedjeh şi 'i alungară din acéstă oraşŭ. Afganii s'au bătutŭ cu înverşunare, dér din causa timpului ploiosŭ puscile nu le luau focŭ. Douĕ companii apĕrară posiţiunea până la celŭ din urmă omŭ. Afganii s'au retrasŭ în complectă ordine la Mernehok, fără a fi urmăriţĭ. Sarachii au statŭ neutri, dér au devastatŭ tabĕra afgană. Perderile Ruşilorŭ se dice că suntŭ considerabile. Oficerii englesĭ au fostŭ de faţă la luptă, până ce s'au retrasŭ Afganii, şi apoi s'au întorsŭ şi ei în tabĕra lui Lumsden.

Guvernulŭ englesŭ a primitŭ dela Lumsden o telegramă, în urma căreia s'a întrunitŭ consiliulŭ de ministri. Telegrama anunţă, că Pendjehulŭ a fostŭ atacatŭ de unŭ mare despărţĕmĕtŭ de trupe rusescĭ. Se crede, că Lumsden apĕră defileulŭ Robat, ca sĕ nu trécă Ruşii spre Herat. Telegrama e întreruptă tocmai într'unŭ locŭ importantŭ, ceea ce face a se presupune, că legătura telegrafică încă e întreruptă.

Anglia a întratŭ în tractărĭ cu Turcia, ca sĕ rĕmână neutră în casulŭ unui rĕsboiu anglo-rusŭ. De asemenea Anglia negoţiază şi cu alte puterĭ în privinţa órecărorŭ garanţii, că în casŭ de rĕsboiu nu se vorŭ face schimbărĭ teritoriale violente în peninsula balcanică.

In Londra se vorbesce, că la Bosforŭ se va trimite o flotă, ér 75,000 de ómenĭ din India la Heratŭ, deórece ataculŭ Ruşilorŭ a creatŭ unŭ casus belli.

In Alexandria din Egiptŭ s'a împrăştiatŭ sgomotulŭ, că lordulŭ Wolsseley se va întórce la Londra, ca sĕ ia comanda unui corpŭ de armată ce se aoncentrézā în contra Rusiei.

Prin Filipopole s'a lăţitŭ faima, că în diua de Sf. George va isbucni în Macedonia o revoltă generală, care va fi ajutată de cete de voluntarĭ, ce se orrganisézā în afară ca sĕ năvălescă în provinciă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Aprilie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	95.60
Rentă de hârtiă 5%	90.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.75
Bonurĭ rurale ungare	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.90
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 —
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.25
Renta de hârtiă austriacă	81.45
Renta de arg. austr.	81.60
Renta de aurŭ austr.	105 85
Losurile din 1860	138 80
Acţiunile băncei austro-ungare	856 —
Act. băncei de creditŭ ung.	286.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.89½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.25
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Martie st. v. 1885

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	89	—
Renta rom. amort. (5%)	93½	—
» convert. (6%)	84¼	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	—
Credit fonc. rural (7%)	99¾	—
» „ „ (5%)	84	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	90½	—
» » » (5%)	81½	—
Banca naţională a României	1185	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	318	—
« » » Naţională	230	—
Aurŭ	13.¾%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 11 Aprilie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.66	Vênd.	8.69
Argint românesc	»	8 60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.06	»	11.08
Imperialĭ	»	10.04	»	10.06
Galbenĭ	»	5.70	»	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.½	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.